

Byla C-269/19**Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį****Gavimo data:**

2019 m. kovo 29 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Curtea de Apel Cluj (Rumunija)

Sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2019 m. vasario 27 d.

Apeliantas:

Banca B. SA

Kita apeliacinio proceso šalis:

A. A. A.

Pagrindinės bylos dalykas

Banca B. SA, atsakovo pirmoje instancijoje, pateiktas apeliacinis skundas dėl *Tribunalul Specializat Cluj* (Klužo specializuotasis teismas, Rumunija) sprendimo, kuriuo buvo iš dalies patenkintas A. A. A. prašymas ir pripažinta, kad tam tikros šalių sudarytos kredito sutarties sąlygos, susijusios, *inter alia*, su kintamosios palūkanų normos apskaičiavimu, yra nesąžiningos.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas

Prašoma pagal SESV 267 straipsnį išaiškinti Direktyvos 93/13/EEB 6 straipsnio 1 dalį.

Prejudiciniai klausimai

1. Ar Direktyvos 93/13/EEB 6 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad patvirtinus, jog sąlyga, apibrėžiantis kintamosios palūkanų normos nustatymo taikant formulę „nekintama marža ir referencinė palūkanų norma, kurias bankas

taiko remdamasis neskaidriais kriterijais“ mechanizmą, yra nesąžininga, tuo atveju, kai kredito sutartyje nustatyta nekintama palūkanų norma taikoma tik pirmaisiais metais, o pagal pirmiau minėtą formulę apskaičiuota kintamoji palūkanų norma – paskesniais metais, nacionalinis teismas gali, siekdamas užtikrinti geresnę vartotojų apsaugą, atsižvelgdamas į kredito sutartyje išdėstytus faktinius duomenis, pakoreguoti sutartį, nustatydamas kintamųjų palūkanų apskaičiavimo metodą, grindžiamą skaidriais lyginamaisiais indeksais (LIBOR/EURIBOR) ir banko nustatyta nekintama marža?

2. Jeigu į šį klausimą būtų atsakyta neigiamai, ar Direktyvos 93/13/EEB 6 straipsnio 1 dalis turėtų būti aiškinama taip, kad nustačius, jog tokia sąlyga, kaip nurodyta anksčiau, yra nesąžininga, nacionalinis teismas gali teismine tvarka taikyti nekintamą palūkanų normą, atsižvelgdamas į antriesiems sutarties vykdymo metams taikytiną nekintamą maržą arba pirmiesiems metams taikytiną nekintamą palūkanų normą?

3. Jeigu į šį klausimą būtų atsakyta neigiamai, ar Direktyvos 93/13/EEB 6 straipsnio 1 dalis ir veiksmingumo principas turėtų būti aiškinami taip, kad po to, kai tokia sąlyga, kaip nurodyta pirmiau, pripažįstama nesąžininga, pagal juos nacionaliniam teismui draudžiama nurodyti sutarties šalims derėtis dėl naujos palūkanų normos nenustačius lyginamųjų indeksų?

4. Jeigu į šį klausimą būtų atsakyta neigiamai, kokiomis priemonėmis būtų galima užtikrinti vartotojų apsaugą pagal Direktyvos 93/13/EEB 6 straipsnio 1 dalies nuostatas?

Nurodytos Sąjungos teisės nuostatos ir Teisingumo Teismo jurisprudencija

1993 m. balandžio 5 d. Tarybos direktyva 93/13/EEB dėl nesąžiningų sąlygų sutartyse su vartotojais, 6 straipsnio 1 dalis ir 7 straipsnio 1 dalis.

2012 m. birželio 14 d. Sprendimas *Banco Español de Crédito* (C-618/10, EU:C:2012:349), 63–65 punktai ir rezoliucinė dalis.

2013 m. gegužės 30 d. Sprendimas *Jőrös* (C-397/11, EU:C:2013:340), 40–47 punktai ir rezoliucinė dalis.

2014 m. balandžio 30 d. Sprendimas *Kásler ir Káserné Rábai* (C-26/13, EU:C:2014:282).

2015 m. sausio 21 d. Sprendimas, *Unicaja Banco ir Caixabank* (C-482/13, C-484/13, C-485/13 ir C-487/13, EU:C:2015:21).

2016 m. gruodžio 21 d. Sprendimas *Gutiérrez Naranjo* (C-154/15, C-307/15 ir C-308/15, EU:C:2016:980).

Nurodytos nacionalinės teisės nuostatos

Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori (Įstatymas Nr. 193/2000 dėl nesąžiningų sąlygų verslininkų sutartyse su vartotojais, toliau – Įstatymas Nr. 193/2000), kuriuo į nacionalinę teisę perkeltos Direktyvos 93/13 nuostatos ir kurio 6 straipsnyje iš esmės nustatyta, kad nesąžiningos sutarties sąlygos neturi poveikio vartotojams ir kad sutartis, gavus vartotojo sutikimą, toliau galioja tik tuo atveju, jeigu, pašalinus tokias sąlygas, ji gali išlikti, o 7 straipsnyje nustatyta, kad jeigu, pašalinus nesąžiningas sąlygas, sutartis negali galioti toliau, vartotojas turi teisę prašyti nutraukti sutartį ir, prireikus, atlyginti žalą.

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 50/2010 privind contractele de credit pentru consumatori (Dekretas įstatymas Nr. 50/2010 dėl vartojimo kredito sutarčių, toliau – O.U.G. Nr. 50/2010), kurio 37 straipsnio a punkte numatyta, kad tais atvejais, kai kredito sutartyse nustatoma kintama palūkanų norma, ji būna susijusi su EURIBOR/ROBOR/LIBOR lyginamaisiais indeksais / *Banca Națională a României* (Rumunijos nacionalinis bankas) nustatyta orientacine palūkanų norma, atsižvelgiant į kredito valiutą, prie kurios kreditorius gali pridėti tam tikrą visą sutarties galiojimo laiką taikomą nekintamą maržą.

Ordonanța Guvernului nr. 21/1992 privind protecția consumatorului (Įstatyminis dekretas Nr. 21/1992 dėl vartotojų apsaugos, toliau – O.G. Nr. 21/1992), kurio 9^{quater} straipsnio g punkto 1 papunktyje, įterptame *Ordonanța de urgență a Guvernului Nr. 174/2008* (Dekretas įstatymas Nr. 174/2008) nustatyta, kad finansinių paslaugų teikėjai, sudarydami vartojimo kredito sutartis su kintama palūkanų norma, privalo užtikrinti, kad palūkanų normų pokyčiai nepriklausytų nuo finansinių paslaugų teikėjo valios, nes yra susiję su tam tikrų sutartyje nurodomų patikrinamų lyginamųjų indeksų svyravimais.

Trumpas faktinių aplinkybių ir pagrindinės bylos aprašymas

- 1 2007 m. birželio 5 d. apeliantas *SC Banca B. SA* ir kita apeliacinio proceso šalis *A. A. A.*, kaip skolininkas, 300 mėnesių laikotarpiui sudarė asmeninės paskolos sutartį, garantuotą pirmosios eilės hipoteka, kurios vertė 182 222 EUR.
- 2 Sutartyje buvo nustatyta pirmiesiems kredito suteikimo metams taikytina 7,4 % metinė palūkanų norma, tuo tarpu kitam laikotarpiui taikyta einamoji palūkanų norma buvo sudaryta iš paskolą suteikusio banko patalpose skelbiamos kintamosios orientacinės palūkanų normos, padidintos 1,50 procentinio punkto (5 straipsnis).
- 3 Paskolos sutarties bendrosiose sąlygose buvo nustatyta, kad kredito laikotarpiu einamoji palūkanų norma gali kisti atsižvelgiant į kliento bendrosios skolos aptarnavimo kainos pokyčius (2 straipsnio 6 dalis) ir kad bankas gali iš dalies keisti palūkanų normą be skolininko sutikimo, atsižvelgdamas į kredito išteklių kainą (2 straipsnio 10 dalies a punktas). Pagal tas pačias bendrąsias sąlygas, jeigu

kreditams taikoma lyginamuoju indeksu LIBOR/EURIBOR grindžiama kintamoji palūkanų norma, tos normos kitimas priklauso nuo šio indekso raidos (2 straipsnio 10 dalies b punktas). Kas pusmetį persvarstoma nauja palūkanų norma skelbiama banko buveinėje nuo dienos, kai įsigalioja, ir taikoma pakeitimo dieną susidariusiam kredito likučiui (2 straipsnio 11 dalis).

- 4 2017 m. birželio 9 d. A. A. A. kreipėsi į *Tribunalul Specializat Cluj* (Klužo specializuotasis teismas, toliau – teismas), prašydamas nustatyti, kad su kintamąja palūkanų norma susijusios sutarties sąlygos yra nesąžiningos, o po to pripažinti, kad jos yra niekinės. Jis taip pat paprašė įpareigoti banką, atsižvelgiant į tai, kad sutartis yra pripažinta niekine, ir į sutarties pasirašymo dieną šalių išreikštą valią, iš dalies pakeisti sutarties sąlygas, pareikalauti, kad bankas grąžintų perviršį, inkasuotą vadovaujantis nesąžiningomis sąlygomis, ir perskaičiuoti praecityje taikytą ir ateityje taikysimą palūkanų normą pagal tokią formulę: visų pirma taikyti 6 mėnesių EURIBOR lyginamąjį indeksą, padidintą 1,5 procentinio punkto, ir, subsidiariai – 7,4 % nekintamąją palūkanų normą, nustatytą sudarant paskolos sutartį.
- 5 2018 m. sausio 23 d. priimtu civiliniu sprendimu teismas iš dalies patenkino šį prašymą, pareikšdamas, kad kredito sutarties 5 straipsnio sąlyga yra niekinė vien dėl to, kad yra susijusi su kintamųjų palūkanų nustatymo mechanizmu, t. y. žodžių junginiu „einamąją palūkanų normą sudaro orientacinė kintamoji palūkanų norma, skelbiama [B.] patalpose“, 2 straipsnio 6 dalimi, 2 straipsnio 10a dalimi ir 2 straipsnio 11 dalimi. Be to, kredito sutarties 2 straipsnio 10b dalis buvo paskelbta visiškai negaliojančia tiek, kiek joje numatyta, jog kreditorius turi tikrai galimybę, bet ne pareigą perskaičiuoti kintamąją palūkanų normą, remdamasis sutartyje nurodytais lyginamaisiais indeksais, t. y. LIBOR/EURIBOR.
- 6 Be to, teismas nurodė bankui paaiškinti kredito sutarties sąlygą dėl palūkanų, apibrėžiant tų palūkanų sudedamąsias dalis ir dydį: 1,50 procentinio punkto (sutarties 5 straipsnyje nustatyta marža) + 6 mėnesių EURIBOR. Jis taip pat nurodė, kad palūkanos bus keičiamos tikrai remiantis 6 mėnesių EURIBOR norma, nurodant, kad banko marža yra fiksuota ir gali būti pakeista tik rašytiniu šalių susitarimu.
- 7 Bankui atsakovui buvo nurodyta grąžinti visas sumas, gautas remiantis nesąžiningomis sąlygomis, viršijančias pagal teismo patvirtintą formulę apskaičiuotą sumą.
- 8 Nustatęs, kad sąlyga, pagal kurią bankui suteikiama galimybė vienašališkai keisti einamąją palūkanų normą nesant jokių skaidrių kriterijų, yra nesąžininga, teismas pažymėjo, kad jeigu ši sąlyga bus pašalinta nenustačius tokio sprendimo pasekmių, sutartis faktiškai iš dalies pakeičiama nustatant tokias pat palūkanas, kokios galiojo pirmaisiais kredito metais, todėl sutartis tampa ypač palanki pardavėjui ar tiekėjui, o galimos derybos pasmerkiamos žlugti. Be to, fiksuotos palūkanų normos nustatymas būtų sutarties pakeitimas, prieštaraujantis Šalių susitarimui dėl kintamosios palūkanų normos.

- 9 Remdamasis Teisingumo Teismo sprendimais bylose *Banco Español de Crédito* (C-618/10), *Unicaja Banco ir Caixabank* (C-482/13) ir *Jörös* (C-397/11), teismas nustatė, kad paprasčiausiai pripažinus sutartį niekine, nebelieka jokio teisėto būdo pakeisti palūkanas, todėl kyla abejonių dėl sutarties tęstinumo, o naujomis šalių derybomis veiksmingas ir tikras ginčo sprendimas neužtikrinamas, nes deryboms nepasisėkus šalys vėl kreipiasi į teismą.
- 10 Kadangi, atsižvelgiant į visus šiuos argumentus, teismas pripažino, kad jo „intervencija“, kuria siekiama ištaisyti ir (arba) panaikinti piktnaudžiaujamojo pobūdžio elementus, turėtų vyrauti ir yra būtina siekiant atkurti sutartinę pusiausvyrą, nes sudarant sutartį nacionalinėje teisėje nebuvo įtvirtinta palūkanų normų nustatymo hipoteka užtikrintose kredito sutartyse taisyklė, teismas nusprendė pagal analogiją taikyti O.G. Nr. 21/1992 9quater straipsnio g punkto 1 papunkčio ir O.U.G. Nr. 50/2010 37 straipsnio a punkto nuostatas.

Esminiai šalių pagrindinėje byloje argumentai

- 11 A.A.A. mano, kad sutarties sąlygos, susijusios su palūkanų nustatymo metodu – t. y. jų dalis, susijusi su *kintamąja orientacine norma*, – yra nesąžiningos, nes dėl tokios palūkanų normos sudedamosios dalies bankas gali savavališkai keisti palūkanų sumą, taip pažeisdamas teisėtus vartotojo interesus.
- 12 Bankas apeliantas iš esmės teigia, kad teismas iš dalies keitė palūkanų apskaičiavimo formulę per visą kredito laikotarpį, visiškai ignoravo sudarant sutartį šalių išreikštą valią, viršijo savo jurisdikciją ir neatsižvelgė į naujausią Teisingumo Teismo jurisprudenciją, visų pirma sprendimą byloje C-618/10 *Banco Español de Crédito*. Jis mano, kad pagal teisės aktų simetrijos principą privalomi sutartiniai santykiai gali būti keičiami tik sutartinėmis, o ne teisminėmis priemonėmis. Be to, jo nuomone, pirmosios instancijos teismas klaidingai savo sprendimą grindė O.G. Nr. 21/1992 9quater straipsnio g punkto 1 papunkčio ir O.U.G. Nr. 50/2010 nuostatomis, kurios kredito sutarties sudarymo dieną negaliojo.

Trumpas prašymo priimti prejudicinį sprendimą pagrindimas

- 13 Pasak prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančio teismo, atsižvelgdami į pirmiau minėtą Teisingumo Teismo jurisprudenciją, nacionaliniai teismai skirtingai aiškino ir taikė Įstatymo Nr. 193/2000 6 straipsnio nuostatas, kuriomis į nacionalinę teisę perkelta Direktyvos 93/13 6 straipsnio 1 dalis, todėl reikia prašyti Teisingumo Teismo išaiškinti pastarąjį straipsnį, kad būtų galima nustatyti, kokių pasekmių turės sprendimas pripažinti nesąžininga sutarties sąlygą, kuria nustatomas kintamųjų palūkanų apskaičiavimo metodas nuo antrųjų kredito metų, kai pagal kredito sutartį pirmaisiais metais taikoma fiksuotoji palūkanų norma, o paskesniais metais – kintamoji palūkanų norma.

- 14 Pagal nacionalinę teisę nustačius, kad viena sutarties sąlyga yra nesąžininga, visada pripažįstama, kad sutartis yra niekinė ir negalioja. Tačiau nacionalinėje jurisprudencijoje esama skirtingų nuomonių dėl tokios sankcijos pasekmių sutarties šalių teisiniams santykiams, visų pirma būsimų palūkanų apskaičiavimo metodui.
- 15 Vadovaujantis **pirmuoju požiūriu**, priėmus sprendimus, kuriais nustatoma, kad kintamųjų palūkanų apskaičiavimo metodą nustatanti sąlyga yra nesąžininga, šalys pradeda derybas, kuriomis siekiama nustatyti naują palūkanų apskaičiavimo metodą. Todėl manoma, kad šalys privalo derėtis dėl tokios sutarties sąlygos sąžiningai ir veiksmingai bei efektyviai, kad galėtų ir toliau vykdyti savo sudarytą sutartį.
- 16 Tokiam sprendimui pritariančios teisiosios nuomonės, kad nei pagal nacionalinės teisės aktus, nei pagal Direktyvą 93/13 teismui neleidžiama kištis į šalių valia sudarytą susitarimą ir iš dalies pakeisti sąlygos turinį. Todėl šie teismai mano, kad pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją, visų pirma sprendimą *Banco Español de Crédito*, teismui aiškiai draudžiama papildyti šalių susitarimą, nes jos savarankiškai gali nustatyti visas sutarties sąlygas.
- 17 Toliau prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas atskleidžia tam tikrus šio požiūrio trūkumus. Pirma, tokie sprendimai kritikuotini, nes juose nepaaiškinta, ar kredito sutartis gali išlikti, o tai prieštarauja Teisingumo Teismo sprendimo *Jörös* 48 punktui. Jeigu šalims būtų nurodyta derėtis, būtų pavėluotai išaiškinta, ar sutartis gali būti vykdoma toliau, ar ne.
- 18 Antra, ginčas nebūtų galutinai išspręstas, nepaisant to, kad tikslas, kurio siekiama pradėdant procesą, yra šalių ginčo išsprendimas. Neatmetama galimybė, kad deryboms įstrigus vėl bus kreiptasi į teismą prašant nustatyti palūkanų apskaičiavimo metodą. Panašių situacijų būta ir tais atvejais teismai, į kuriuos kreiptasi, atmetė prašymus motyvuodami tuo, kad sutartis turėtų būti šalių susitarimo rezultatas, o ne sudaryta teismo nurodymu. Tokiu atveju gali kilti abejonių dėl to, ar kredito sutartis turėtų išlikti, nes nesant intereso pardavėjo ar tiekėjo prievolės netektų prasmės.
- 19 Trečia, jeigu tuo metu, kai buvo priimtas sprendimas, nebuvo galiojančio palūkanų apskaičiavimo metodo, ši jurisprudencijos kryptis kritikuojama ir dėl to, kad teismui sunku kiekybiškai įvertinti dėl nesąžiningos sąlygos susidariusią palūkanų permoką, kuri turi būti sugrąžinta. Kai kurie teismai atmetė prašymus grąžinti kaip per ankstyvus, laikydamiesi nuomonės, kad reikalinga apskaičiavimo formulė, kuri būtų nustatyta sutartyje, o kiti teismai paprašė šalių sudaryti papildomą sutarties aktą, kuriame būtų nustatytas galiojantis apskaičiavimo metodas, taikytinas ir ankstesniam laikotarpiui, nuo sutarties sudarymo momento.
- 20 Taigi Teisingumo Teismo jurisprudencijoje yra nustatyta teisė susigrąžinti dėl nesąžiningos sąlygos sumokėtas sumas (Sprendimas byloje *Gutiérrez Narano*), o pagal nacionalinės teisės aktus nustačius, kad sutartis yra niekinė, turi būti

atkuriama šalių padėtis iki sutarties sudarymo ir sugražinamos remiantis nesąžininga sąlyga sumokėtos sumos.

- 21 Ketvirta, sprendžiant iš jurisprudencijos, tais atvejais, kai pagal teismo sprendimą šalys turėjo pareigą vesti derybas, ši pareiga buvo nustatyta ne rezoliucinėje dalyje, o tik konstatuojamosiose dalyse, ir nebuvo nustatyti aiškūs kriterijai, kuriais būtų ribojama derybų apimtis (numatoma trukmė, tvarkaraštis, aspektai, į kuriuos reikia atsižvelgti, sankcijos).
- 22 **Pagal antrąjį požiūrį** teismas paskelbia, kad sutarties sąlyga dėl palūkanų mokėjimo yra nesąžininga, ir nurodo pataisyti sutartį nustatant, kad nuo antrųjų kredito metų, t. y. pasibaigus laikotarpiui, kuriam nustatyta fiksuota palūkanų norma, taikoma palūkanų apskaičiavimo formulė, kurią sudaro nuo antrųjų kredito metų taikytina fiksuota marža, prie kurios pridedamas kredito sutarties valiutai galiojantis lyginamasis indeksas – LIBOR/EURIBOR.
- 23 Tokio požiūrio laikęsi teismai nusprendė, kad nesąžininga yra tikrai ta sąlygos dalis, kurioje yra nustatytas neskaidrus kintamasis indeksas, bet ne ta dalis, kurioje buvo numatyta nekintama marža, išreikšta procentais, ir kuriai pritarė abi bylos šalys. Šie teismai, atsižvelgdami į tai, kad paprasčiausiai pripažinus, kad su palūkanomis susijusios šalių sutarties nuostatos yra niekinės, nors šalys būtų susitarusios dėl kintamosios palūkanų normos, sutartyje nebeliktų jokio galiojančio jos pakeitimo metodo, o tai keltų grėsmę pačiai galimybei toliau vykdyti sutartį, ir kad grįžimas prie šalių derybų neužtikrintų veiksmingo ir tikro ginčo išsprendimo, rėmėsi fiksuotąja marža, o prie jos pridėjo objektyvų, skaidrų ir patikrinamą lyginamąjį indeksą (LIBOR/EURIBOR), taigi išlaikė kintamąjį palūkanų pobūdį.
- 24 Kad galėtų pagrįsti tam tikrą kintamą elementą, kurį reikia pridėti prie fiksuotos maržos, šie teismai rėmėsi nuostatomis, kurios įsigaliojo po sutarties sudarymo, t. y. O.G. Nr. 21/1992 9 quater straipsnio g punkto 1 papunkčiu ir O.U.G. Nr. 50/2010 37 straipsnio a punktu, ir jas taikė pagal analogiją. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas nurodo, kad nagrinėjamam ginčui šios nuostatos netaikytinos ir kad sudarant kredito sutartį nacionalinės teisės aktuose nebuvo taisyklių, reglamentuojančių teismo galimybes koreguoti šalių sudarytą sutartį.
- 25 Kiti teismai rėmėsi tam tikru pradiniam akte išreikštos šalių valios „aiškinimu“, atsižvelgdami į tai, kad, priklausomai nuo kredito valiutos, palūkanų normos apskaičiavimo kintamasis indeksas yra EURIBOR/LIBOR, nes galima pagrįstai aiškinti, kad minėdamos „banko buveinėje skelbiamą kintamąją palūkanų normą“, šalys darė nuorodą į EURIBOR mėnesio indeksą.
- 26 Šis požiūris taip pat kritikuotinas, nes, pirma, tuo metu, kai buvo sudaryta aptariama kredito sutartis, Rumunijos teisėje nebuvo taisyklės, pagal kurią teismas būtų galėjęs pritaikyti sutartį ir naujai suformuluoti su palūkanų apskaičiavimo metodu susijusią jos sąlygą. Antra, tuo metu nebuvo net ir papildomų taisyklių,

kuriomis vadovaujantis būtų galima nustatyti kintamąją palūkanų normą ir kuriomis teismai būtų galėję remtis pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją (sprendimas *Kásler e Káslerné Rábai*). Trečia, teismai susidurtų su praktiniais sunkumais, nes turėtų pasirinkti iš kelių indeksų (1 mėnesio, 3 mėnesių, 12 mėnesių EURIBOR/LIBOR) ir jiems būtų sudėtinga pagrįsti vieną ar kitą pasirinkimą.

- 27 **Pagal trečią požiūrį**, po to, kai sąlyga, susijusi su nuo antrųjų paskolos metų taikytinu palūkanų apskaičiavimo mechanizmu, pripažįstama iš dalies niekine (dėl neskaidraus kintamumo elemento), nustatoma, kad palūkanas sudarys tik nekintamoji marža, ir ji bus išlaikyta.
- 28 Šios krypties jurisprudencija grindžiama argumentu, kad sutarties sąlygos dalis, kuri, nustatant palūkanų apskaičiavimo metodą, taikoma nekintamai maržai, nėra pripažinta negaliojančia, todėl negali būti nei iš dalies pakeista, nei pašalinta iš sutarties. Tai, ką reikia pašalinti, yra tik sutartinis mechanizmas, pagal kurį prie tokios nekintamos maržos pridėjama banko viduje vienašališkai nustatyta palūkanų marža. Todėl sutartis gali būti toliau vykdoma taikant sutartyje nustatytą nekintamą maržą ir nedarant jokios žalos vartotojui.
- 29 Todėl manoma, kad net jei sutartis *de facto* paverčiama nekintamos palūkanų normos sutartimi, ji gali toliau galioti tokia forma tol, kol atitinka šalių valią, nėra jokių atžvilgiu nesąžininga ir atitinka Teisingumo Teismo jurisprudenciją, pagal kurią būtina pašalinti nesąžiningas sąlygas ir išlaikyti kitas sąlygas nepakeistas, jeigu sutartis gali būti tęsiama, o teisėjas turi nekeisti palūkanų normos apskaičiavimo mechanizmo.
- 30 **Remiantis ketvirtu požiūriu**, nustatius, kad su antraisiais kredito metais taikytinų palūkanų apskaičiavimo mechanizmu susijusi sąlyga yra nesąžininga, lieka galioti sąlyga, susijusi su pirmaisiais metais taikytinos palūkanų normos nustatymo metodu.
- 31 Šis atskiras požiūris grindžiamas tuo, kad vienintelė aiški nuoroda į palūkanas bylos šalių sudarytoje kredito sutartyje yra susijusi su pirmaisiais metais taikytina nekintama palūkanų norma, todėl vartotojui gali būti nurodyta mokėti tikrai šias palūkanas, nes jos jam buvo žinomos jau sudarant kredito sutartį ir jis jas patvirtino sudarydamas sutartinius santykius.
- 32 Vis dėlto šis sprendimas kritikuotinas, nes, pirma, juo nustatomos tikrai pirmiesiems sutarties metams taikytinos palūkanos, ir, antra, jį įgyvendinant turi būti pakeista sutartis ir atsisakyta palūkanų keitimo.
- 33 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas pažymi, kad per teisėjų profesinius susitikimus, kuriuose nagrinėti nevienalytės jurisprudencijos atvejai, buvo padaryta išvada, kad teismai negali kištis į sutarčių sudarymo klausimus.